

Hedwigs St. Nicolaasfeest

Tine van Berken

bron

Tine van Berken, *Hedwigs St. Nicolaasfeest*. Met illustraties van Jan Sluijters. H.J.W. Becht, Amsterdam z.j. [1914] (3de druk)

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/witm001hedw01_01/colofon.php

Let op: werken die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn.

t.o. 3

HEDWIG'S ST. NICOLAASFEEST I.

Hedwigs Sint-Nicolaasfeest.

I.

Hedwigs boodschap.

Het was een klein meisje, dat met een groote hoededoos in de hand de straat overstak en met een heel knorrig gezichtje voor een banketbakkerswinkel staan bleef. Banket en suikergoed, chocolaad, bonbons, fondants, gedroogde confituren in geglaceerde doozen, pistaches op kristallen schaaltes, roompralines in groote geslepen stopflesschen, - het zag er alles heel verleidelijk uit. Een paar kleine kleuters drukten de neuzen plat tegen het raam en wezen met de paarse vingertjes het lekkers aan, dat ze stellig koopen zouden, als ze geld hadden. Maar ze hadden geen geld en kochten dus niets en

lachten alleen maar tegen al de heerlijkheden en smakten met de tong.

Maar Hedwig lachte niet. En haar gezichtje stond niet vriendelijker of opgewekter toen ze, met een zucht, zich afwendde en haar tocht voortzette.

Ze was al bijna dertien jaar, Hedwig, maar ze zag er uit als een meisje van tien. Ze was een tenger figuurtje, zooals ze daar voortstapte, in het schrale manteltje, het eenvoudige kastoren hoedje op het strak weggetrokken haar, en met de dikke stijve vlecht, die bijna te zwaar scheen, recht neerhangend tot over het middel.

Het was koud. De straten waren nat van half ontdooide sneeuw. Een motregen viel traag neer. De lucht zag grauw. Het begon al donker te worden, hoewel het pas even over drieën was.

Niettegenstaande het slechte, vervelende weer was het druk op straat. Het was Zaterdagmiddag en 's avonds zou het Sint-Nicolaas zijn, en heel veel mensen, en heel veel kinderen ook, waren er nog op uit om inkoopen te doen. Er waren er, die zóó'n haast hadden, dat ze tegen Hedwig of tegen de kolossale hoededoos aanliepen; anderen mopperden omdat ze, met

haar doos voor de winkels staande, zooveel plaats innam, zoodat het lastig was, haar met de volte te passeeren. Hedwig trok zich van dat alles heel weinig aan, alleen zagen haar groote, donkere oogen nog norscher. ‘Ik heb evenveel recht om op straat te loopen en naar al het moois te zien als ieder ander!’ dacht ze, en het kwam haar niet in het hoofd, voor wien ook uit te wijken.

Er was een dame, die de handen zóó vol had met allerlei pakjes, dat ze er een vallen liet. Het lag daar in de modder, de dame was niet in staat het op te rapen, zonder weer iets anders te laten vallen; hulpeloos keek ze rond, bang dat haar pakje in het gedrang vertreden zou worden.

Hedwig, die vlak achter haar liep, had het gezien; maar ze deed geen moeite om de dame ter wille te zijn. Ze benijdde de menschen, die geld hadden om cadeautjes te koopen; háár moeder had het niet, die moest naaien van 's morgens tot 's avonds aan japonnen voor anderen, terwijl ze zelve nauwelijks iets knaps had om aan te trekken, als ze den damesklanten de maat ging nemen.

Met iets van een lach om de lippen, liep ze de dame voorbij, over het kleine pak heenstappend; het scheelde weinig of zijzelf had het vertrappt....

‘Hedwig!’ klonk het opeens vriendelijk.

Hedwig kreeg een kleur tot in den hals toen ze de stem van haar tante Bertha herkende.

‘Och, Hedwig, ik heb wat laten vallen, zou je het even voor me willen oprapen? Je stapte er net overheen, ik was bang, dat het onder den voet zou komen.’

Hedwig bukte zich en raapte het cilindervormige pakje op. Het voelde zacht en wollig, er moesten kleeren in zitten, dacht ze. Het was nat geworden, maar Hedwig veegde het niet af. Ze legde het op de andere pakjes in Tante's arm, en zonder meer dan een kort: ‘Dag tante!’ maakte ze dat ze wegkwam.

‘Ze had zeker wel gewild, dat ik er de modder voor haar af zou vegen,’ dacht ze. ‘Misschien had ik het wel mogen dragen ook!’

Er was een diepe rimpel in Hedwigs voorhoofd gekomen. Ze peinsde voor wie al die pakjes zijn zouden. Ze dacht er aan, dat haar tante in een groot huis woonde, en dat haar

dochtertjes, Jo, Nanda, Willie en kleine Sophie, nu thuis zaten in een warme, prettige kamer met mooie meubels, en dat ze dien avond verrast zouden worden met allerlei heerlijke en begeerlijke dingen, en dat zij, Hedwig, wier moeder naaister was, met versleten schoenen door de modder waden, en de kostuums wegbrengen moest.

In haar boosheid stond ze, eer ze het wist, voor het huis waar ze wezen moest.

Ze schelde aan, en na een minuut of wat werd de breede, glanzig groene deur door een oude vinnige dienstbode geopend.

‘O, ben jij daar, meisje? Mevrouw is niet thuis, je zal even moeten wachten. Kom maar binnen, maar blijf op de mat staan en maak geen vuile voeten op me schoone marmer.’

Dat ‘me’ gebruikte ze minder om te zeggen dat het marmer haar eigendom was, dan om aan te duiden, dat zij het was, die het zoo mooi gemaakt had.

Hedwig dacht er niet aan, de marmeren gang vuil te maken, evenmin als ze er aan dacht, binnen te komen, nu het haar als zoo'n gunst werd aangeboden.

‘Weet je ook, hoe laat Mevrouw thuis komt,’ vroeg ze, ‘dan kom ik straks wel weerom.’

De dienstbode mat het kleine ding van het hoofd tot de voeten; het beviel haar maar half, door zoo'n kind met ‘je’ aangesproken te worden; maar het ging haar toch aan het hart, ‘het schaap’ met die kou en in die nattigheid op straat te laten slenteren.

‘Mevrouw kan elke minuut hier zijn,’ zei ze, ‘maar het kan ook wel een half uur worden; kom maar binnen, 't is hier beter dan buiten.’

‘Dan zal ik over drie kwartier nog eens aankomen,’ zei Hedwig beslist, gaf de doos af en trok de deur tegelijkertijd achter zich toe. De verblufte meid ging schouderophalend naar binnen; het kind moest zeker nog een boodschap, dacht ze, het was anders al te dwaas, de vuile, kille, donkere straat boven een besloten, heldere gang te verkiezen, waar een roode hanglamp een warm licht verspreidde en een dikke gestreepte looper en een ferme kokosmat beschermden tegen koude voeten.

Het viel Hedwig ook allesbehalve mee toen ze weer buiten stond; maar alles liever dan van de genade van een meid te profiteren, dacht

ze, en ze stapte flink voort. Ze wist niet waarheen. Ze was het liefst naar huis gegaan om zich te warmen bij de kleine kookkachel, maar daarvoor was de tijd te kort. Ze stapte doelloos voort op de donkere kade, waar de wind scherper scheen dan in de verlichte volle straten. Ze had geen andere afleiding dan het gezicht op de rij- en ruitewegen aan den waterkant, de kale boomen, die op rijen stonden, en het zwarte woelige water, waarin op afstanden stukken ijs dreven. Slechts zeer weinig menschen liepen hier, waar geen winkels waren.

Een oogenblik dacht ze er aan om in de portiek van een der stijve, nette huizen te gaan staan, en daar, voor wind en regen beschut, te wachten tot de drie kwartier om zouden zijn. Maar ze verwierp dat idee weer, er mocht eens een der bewoners komen en haar weggagen als een bedelaarster! Ze liep dus verder, terwijl ze heimelijk met de eene hand in de andere kneep om ze te warmen.

Ze sloeg een zijstraat in, waar het wat drukker was. Ze dacht weer aan het dienstmeisje, dat haar zoo verbaasd had aangestaard, en het deed haar plezier, dat ze zoo kordaat was geweest.

Ook was ze benieuwd, of ze, als ze straks de doos terughaalde en hooren ging of de japon naar zin was, geld zou krijgen in ruil voor de quitantie, die in een enveloppe in de doos lag, en die ze zelf voor haar Moe zoo keurig netjes geschreven had. Ze was nieuwsgierig of de meid haar een footje zou geven voor het brengen, en wat een gezicht die wel zetten zou, als ze daarvoor bedankte. Want dat deed Hedwig altijd, en hoe meer haar werd aangeboden - meest was het een stuiver of een dubbeltje, maar één keer (de japon was zeker bijzonder naar zin) was het ook een kwartje geweest - hoe meer men haar aanbood, des te meer plezier deed het haar, het geld te weigeren. Kleine Hedwig droeg het hartje hoog.

‘Ik ben geen loopmeisje,’ zei ze dan, niet zonder fierheid. ‘Ik ben juffrouw Winfred's dochter!’

‘Als ik al de stuivers en dubbeltjes eens bij elkaar had,’ dacht ze opeens terwijl ze de koude handen dichter tegen elkaar drukte, ‘dan was het al een heel sommetje.’ Het was niet met spijt, dat ze dit bedacht, enkel uit trots dat ze zoo'n som geweigerd had!

Het was niet juffrouw Winfred, die kleine Hedwig dien trots had ingeblazen. ‘Het is misschien dom,’ zei haar moeder wel eens, ‘je hadt er meer plezier van kunnen hebben, kindje. Je moet niet te trotsch zijn om voor je moeite geld aan te nemen; als je het niet noodig hadt, was het iets anders.... Als ik rijk was, zou het me niet invallen, voor anderen te naaien, maar nu ik dat niet ben, wil ik niet, alleen uit dwaze fierheid, gebrek lijden.’

‘We lijden geen gebrek,’ had Hedwig eens gezegd.

‘Gelukkig niet, maar we zouden best wat meer kunnen gebruiken, zonder het overvloedig te hebben.’

Hedwig zag haar moeder weer vóór zich en ook den droeven rimpel in haar hoog voorhoofd en het treurig lachje, dat haar bij die woorden om den mond speelde. Juffrouw Winfred had over haar werk gebogen gezeten - als altijd, dacht Hedwig, hard piekende en slechts opziend om met zenuwachtige haast de schaar te grijpen....

‘Als ik al die dubbeltjes bij elkaar had,’ dacht Hedwig weer, en nu met berouw, ‘dan had ik mijn moedertje met een aardig Sint-Nicolaas-

cadeautje kunnen verrassen.' Meest elke week was er een kostuum of een rok weg te brengen geweest, soms twee in een week. En met spijt rekende het meisje nu uit dat ze vijf gulden bijeen had kunnen hebben. Wat had ze voor al dat geld niet kunnen koopen!

Vijf gulden! Het was een kapitaal in Hedwigs oog. Ze had er haar moeder het goed voor een japon voor kunnen geven, die ze zoo hoognoodig had, of een paar laarzen; wat waren die van Moeke oud en gelapt; of een hoed, of een nieuw tafelzeiltje; het oude was zóó versleten. Wat zou de kamer er aardig hebben uitgezien, met een vroolijk nieuw zeiltje. O, en dan had ze zeker nog wel vier of drie en een halven gulden overgehad. Een nieuwen ballon voor de lamp, dien zij, Hedwig, eens bij het aansteken gebroken had, had ze er zeker voor kunnen krijgen, en ze had wol kunnen koopen om een paar tochtlatten voor de ramen te maken; ze sloten zoo slecht, en haar moeder, die er zoo dicht bij zat, had er zoo'n last van. Mogelijk was er ook nog wat overgeschoten voor een Sint-Nicolaaskoekje op het brood, of - wie weet? - voor een lekker kopje chocolade.

Hedwig zuchtte diep, toen ze aan dat alles

dacht, en een groot berouw kwam er in haar hartje, dat ze zóóveel geld had kunnen weigeren.

‘Nu zal ik het niet meer afwijzen, nu zal ik het aannemen, als ik wat krijg,’ dacht ze, en tegelijk keerde ze om. Ze wou dat de drie kwartier al voorbij waren; maar er was nog geen half uur verlopen. Zou ze een dubbeltje krijgen? Ze hoopte het zoo! Ze wou dat ze nog veel meer japonnen te brengen had, al was het nóg zoo ver! Voor dat dubbeltje zou ze nu nog niets kunnen kopen, maar met Oudejaar had ze er misschien vier, dat was beter; ja, dan konden ze ook chocolademelk drinken, als andere mensen.

Kon ze werkelijk nu voor dat dubbeltje niets doen? Ze putte haar geest uit om toch maar iets te verzinnen. Kleeren of schoenen, daar was natuurlijk geen sprake van, en van een tafelzeiltje ook niet, en van een lampekap evenmin. Een lampekap! Als ze er eens een van vloeipapier maakte, over de andere heen? Dat zou beeldig staan, je zou niets kunnen zien van de oude, die beschadigd was. - Een heerlijk idee vond ze het. Twee vellen rose vloeit, zou ze die voor een

stuiver het stuk kunnen krijgen? Twee was niet genoeg voor een heele kap, maar als ze er vier koopen kon? Het behoefde maar effen papier te wezen; zij zou het zelf wel fronsen. Ze zag de mooie kap al kant en klaar en het vriendelijke rose schijnsel, dat het licht nu geven zou!

De drie kwartier kwamen om, hoewel de tijd gekropen had met afschuwelijke traagheid. Ten leste sloeg de klok het uur waarnaar ze zoo verlangd had, en de laatste slag had nog niet uitgetrild, toen Hedwig met vroolijke haast de stoeptreden opwipte en voor de tweede maal aan het huis van haar moeders klant aanschelde.

II.

Thuis.

Juffrouw Winfred keek op de klok. Hedwig kon al lang thuis zijn; ze begreep niet waar het meisje bleef. Zou ze zóó lang moeten wachten?

De tafel stond gedekt; het kacheltje was gloeiend; Hedwig zou zoo koud zijn als ze thuis

kwam. Alles was opgeruimd. Geen spoor van naaigerei was te zien. Vóór Maandag was er niets nieuws om aan te beginnen.

‘Als ze de japon meteen maar betalen,’ dacht juffrouw Winfred; ze zou het geld nu juist zoo goed kunnen gebruiken.

Er lag in de kast al een pakje klaar, dat voor Hedwig bestemd was. Het was een blauw linnen boezelaar, aardig gemaakt en met wit veterband afgezet. ‘Als ze dat aanheeft, zullen ze op school haar oude jurk niet zoo kunnen zien,’ had de juffrouw gedacht; een boezelaar was veel goedkooper dan een jurk en als het 's Zaterdagsavonds netjes gewasschen en gestreken werd, zou het iedere week weer als nieuw zijn.

Er was in dat pakje nog iets anders, iets dat Hedwig nog veel en véél blijder zou maken; er lag ook een boek in, wel klein gedrukt, maar in een net rood bandje.

Onder Moedervleugels heette het, van Louise Alcott.

Juffrouw Winfred kende het, ze had het in haar jeugd zelf gelezen, en er was geen meisjesboek dat ze hooger stelde dan dit.

Wat zou Hedwig opkijken; ze zou zeker niets verwachten.

De hutspot, die op het kookkacheltje warm gehouden werd, pruttelde in de pan.

‘Ze moet maar gauw komen,’ hoopte juffrouw Winfred; ‘als ze geld meebrengt, zal ik een H van chocolaad voor haar koopen; ik zou zoo graag willen dat ze een prettigen avond had!’

Beneden werd de deur, die scheen te hebben opengestaan, dichtgeslagen, en op de trap klonk gestommel.

‘Het zal Hedwig zijn met de doos,’ en de juffrouw deed de kamerdeur open, opdat er wat licht in het portaalje vallen zou. Tegelijk nam ze de schaal van de tafel en deed het eten op. Toen keek ze met een vriendelijke vraag in haar oogen naar de deur. Maar de lach verdween van haar gezicht en de woorden bestierven haar op de lippen, toen ze Hedwig aanzag, die marmer-bleek en met bevende lippen binnenkwam, de deur achter zich dichtwierp en de spanen doos met een smak op den grond liet vallen.

‘Wat is er, Heddie?’ vroeg de juffrouw verschrikt.

Hedwig maakte met één ruk alle knopen van haar manteltje los, trok de handschoenen uit en zocht tevergeefs naar den zak in haar mantel

om ze in te stoppen. Ze was niet in staat een antwoord te geven zonder in huilen uit te barsten, daarom zweeg ze.

‘Je hebt toch geen ongeluk met de japon gehad?’ klonk het bezorgd.

‘Neen, ik heb er geen ongeluk mee gehad,’ zei Hedwig kort. En toen na een kleine pauze: ‘Ik heb een boodschap voor u. De complimenten van mevrouw Molenhave, en dat de japon volstrekt niet bevalt. De rok is te lang, die tipt van achteren op den grond, en het jacquet is aan de taille véél te wijd, en de mouwen lijken Mevrouw volstrekt niet. En dan kan Mevrouw ook maar in het geheel niet begrijpen wat u met ál dat goed gedaan hebt. Het moet óf s c h a n d e l i j k verknipt zijn, óf u hebt nog lappen hier, die u, daaraan twijfelt Mevrouw niet, vergeten hebt mee te geven!’

Het was pijnlijk Hedwig te zien, terwijl ze haar moeder al die onaangenaamheden overbracht. Ze was kalm begonnen, stem en gebaren van mevrouw Molenhave nabootsend en overdrijvend, maar onder het spreken wond ze zich op, overtuigd als ze was van de verregaande onbillijkheid der kwetsende woorden. Ze was al rooder en

rooder geworden, haar donkere oogen schenen grooter te worden en fonkelden van toorn, en op het eind, zich niet meer goed kunnende houden, barstte ze in snikken uit.

Juffrouw Winfred kleurde; de onredelijkheid van mevrouw Molenhave trof haar diep, maar het verdriet van haar dochtertje ging haar nog meer aan het hart.

‘Kom, Heddie!’ zei ze, moeite doende om opgewekt te schijnen, ‘droog je tranen, meid, zoo erg is het niet. Dadelijk na het eten loop ik even bij Mevrouw aan, de afknipsels heb ik nog bewaard, die kan ik desnoods laten zien. Hoe die dame verwachten kan, dat ik van negen el stof meer maak dan ik gedaan heb, is me een raadsel. Maar dat doet er niet toe. Wat de rest betreft, dat komt wel in orde. De rok kan verkort en de taille vernauwd worden.

‘Denk er maar niet meer aan, kindje; als ik me alle aanmerkingen van de dames zoo aantrok, zou ik zeker al weggekijnd zijn van verdriet.’

Juffrouw Winfred lachte weer en pookte lustig in het kacheltje, maar in stilte tobde ze over de onverdiende klachten.

‘Doe je natte laarzen uit, Heddie, en trek mijn pantoffels aan, ze staan in de alkoof onder het bed. Wacht, ik zal ze je even geven. Kind, wat zijn je voeten nat; daar liggen je kousen voor morgenochtend. Doe ze nu maar aan, wasch je handen en kom dan gauw; we eten hutspot.’

Hedwig deed zwijgend al wat haar gezegd werd, het was haar niet mogelijk iets gewoons terug te zeggen. Ze was zóó teleurgesteld! Van het dubbeltje was natuurlijk ook niets gekomen, het speet haar om de lampekap; haar moedertje zou er blij mee geweest zijn, en de kap zou zoo aardig gestaan hebben, met een vluggen strik tot garneering! Maar veel meer dan het verlies van het dubbeltje, waarvan ze zich zoo zeker gewaand had, trok ze zich de hatelijke beschuldigende woorden van ‘dat afschuwelijke wezen’ aan.

Ze kon zich de mogelijkheid niet voorstellen dat er grond was voor de aanmerkingen. Zoo iemand, dan wist háár moeder een kostuum te maken. Maar dan die valsche, lage aantijging, dat haar moeder goed zou hebben achtergehouden! Ze had de lippen vast oopen moeten klemmen om niet uit te roepen, dat ze die boodschap niet behoefde over te brengen, want dat er thuis

geen lappen waren, en dat haar moeder niet stal of achterhield. Maar ze wist dat ze haar moeder daarmee nog meer verdriet zou hebben gedaan. ‘Wat er ook gezegd wordt,’ had juffrouw Winfred haar geleerd, ‘je zwijgt, en brengt mij de boodschap over.’

Hedwig had zich aan tafel gezet.

‘Lekker warm, hè Heddie?’ zei juffrouw Winfred; en Heddie knikte: ‘Ja, Moe.’ Zwijgend at ze haar bord leeg. Ze had geen honger. Een half uur te voren had ze wel trek gehad, maar ze moest nu aldoor aan het gebeurde denken en dat belette haar bijna te eten.

Het raam tochtte geweldig. Heddie huiverde; haar moeder, die dit zag, stond op en legde een oude wollen bouffante op de vensterbank tegen het raam.

‘Helpt dat?’ vroeg ze. ‘Ja, dat dacht ik wel, ik leg er ook meestal wat neer, als ik voor het raam zit te werken.’

Hedwig moest weer denken aan de mooie tochtlatten, die ze had kunnen maken, als ze alles, wat haar voor het brengen van de kostuums was aangeboden, maar aangenomen en opgespaard had, en het was of haar iets in de keel schoot.

Na het eten wuschen juffrouw Winfred en Hedwig samen de vaten. Hedwig borg de borden in de kast en haar moeder kleepte zich toen aan, om naar mevrouw Molenhave te gaan.

‘Wilt u niet eerst een kopje thee, Moe?’ vroeg Hedwig, met een blik op het water, dat al stond te koken. ‘Toe, wacht u nog even, ik heb dadelijk thee gezet.’ Handig schonk Heddie wat water op de thee, een heel klein beetje maar, dat het niet zoo'n erg slap kopje zou worden. Toen juffrouw Winfred kant en klaar stond, schonk Hedwig haar een kopje in. Daarna ging ze met haar moeder mee tot in het portaalje.

III. Herinneringen.

Hedwig zat alleen in de kamer. Ze legde een briket in het kachelkje en zette het deurtje

open, dat het niet te hard zou branden; toen haalde ze haar schoolboeken voor den dag en zocht de les op, die ze leeren moest.

Maar van leeren kwam niet veel.

Heel stil bleef ze zitten, de oogen op het boek, zonder er in te zien, de kin op de hand. Wat een nare, treurige Sint-Nicolaasavond, voor haar moeder en haar! Arm moedertje, die nu in dat slechte weer naar die hatelijke, vitachtige menschen moest, die haar uit schrielijkheid beschuldigden stof te hebben achtergehouden!

Hester kneep de lippen samen. Ze haatte die menschen! Ze had ze kunnen slaan.

In de benedenwoning klonk zingen, bekende liedjes: ‘Sint-Niclaasje bonne, bonne, bonne!’

Hedwig lachte spottend; o, Sinterklaas was wel goed! Wat zou hij bijvoorbeeld haar moeder brengen, die zoo tobben moest om rond te komen? Wat hij haar al gebracht had, dat was smaad en vernedering.

Weer kwam de gedachte aan de lampekap bij haar op, en toen al de cadeaux die ze had kunnen koopen, als ze.... Hedwig zuchtte. Dat ze daar aldoor aan denken moest!

Telkens en telkens werd er gescheld... voor

de buren. Alle mensen gaven elkaar geschenken; waarom had zij niets om te geven? De kinderen op school hadden allemaal wat, de meeste meisjes hadden handwerkjes gemaakt. Het geld er voor hadden ze natuurlijk van haar moeders of vaders zelf gekregen. Hedwig kreeg geen zakgeld, haar moeder kon het niet missen.

‘Wij hebben ook nooit eens iets, nooit, nooit!’ dacht ze, en de lang ingehouden tranen sprongen te voorschijn en druppelden op het geschiedenis-boek vóór haar, en allerlei gedachten aan nare dingen kwamen haar weer voor den geest. Haar tocht van dien middag, de ontmoeting met haar tante, die, de armen vol pakjes voor al haar kinderen, huiswaarts keerde, en de beleedigende woorden van die mevrouw. En dat was nog niet alles. Er stond haar nog zooveel verdriet te wachten; als ze Maandagmorgen naar school ging en alle meisjes bijeenkwamen om elkaar over haar cadeaux te spreken, en elkaar lieten zien wat ze gekregen hadden. Wat moest zij antwoorden, als ze háár vroegen wat de Sint haar gebracht had? Zij had wel willen jokken, als ze er niet te trotsch voor geweest was.

‘Niets?’ zouden de meisjes zeggen, verwonderd

en medelijdend, ongeloovig misschien. ‘Héélemaal niets?’

‘Ja, heelemaal, heelemaal, héélemaal niets!’ en zonder het zelf te weten, zei ze het hardop, de oogen vol tranen, en met iets vijandigs in haar houding, iets uitdagends, alsof er werkelijk iemand voor haar stond, die haar die lastige, indringerige vragen stelde.

Een nieuw kinderliedje, min of meer schreeuwend gezongen, klonk naar boven door en deed Hedwig opschrikken.

Ze veegde haar oogen af, streek met een driftige beweging het haar achter de ooren en nam weer haar boekje ter hand.

Maar leeren deed ze nog niet.

Wat was toch alles vroeger heel anders. Ze herinnerde het zich nog zoo goed! Toen ze een klein meisje was, woonde ze in Haarlem. Ze hadden het toen goed; haar vader, die schilder was, leefde toen nog, en vaak ging ze met hem mee naar den Hout, waar hij schetsen maakte in het bosch terwijl zij als een zoet kindje in zijn nabijheid speelde. Moeder ging ook mee soms, en het waren heerlijke dagen in het bosch of in het duin. Dikwijls, als Hedwig

's avonds in bed lag, met gesloten oogen, zonder te slapen, kwamen haar heerlijke tafereelen voor den geest. Dan was het haar soms of ze de klokjes van de koeien in den omtrek van het Bloemendaalsche Kolkje hoorde rinkelen, dan zag ze ze weer, de roode koekoeksbloemen en de bleekblauwe vergeet-mij-nietjes, die ze ongestraft plukken kon aan den kant van den weg.

Soms deed een onnoozel beukenootje, haar door een buurmeisje op school aangeboden, alles weer bij haar herleven.

Er waren ook blijvende herinneringen; de beide schilderstukjes in mooi vergulde lijsten, die zoo'n wonderlijk figuur maakten op het goedkoope behangseltje, en dan vaders schetsboek.

Bijna zonder het zelf te weten, richtte Hedwig haar oogen op het 'Zee en duin', het mooiste zee- en duingezichtje, dat ze zich denken kon.

O, wat wist ze het nog goed, het was of ze de kleine groep nog zag in het helle zonnetje op het warme zand. Haar vader op zijn vouwstoeltje, het bonte palet in de eene, het penseel in de andere hand, nu en dan opziend van zijn werk om zijn vrouw of zijn kind, dat op bloote voetjes vroolijk rondscharrelde, toe te lachen. Haar Moeke, met

een handwerkje soms, maar vaak ook met niets anders dan een tasch vol heerlijke frissche kersen en wat lekker klaargemaakte boterhammen. Ze was toen al trotsch op haar vader, het kleine ding, en niets vond ze zoo prettig, als toeschouwers op eerbiedigen afstand van haar vaders stoeltje te zien, en bewondering op hun nieuwsgierige gezichten te lezen. Zijzelf kon ook uren lang, als ze moe gespeeld was, op het schilderstukje staren, dat langzaam, veel te langzaam naar haar zin vorderde, en dan vergeleek ze met een grappig wijs gezichtje, het hoofd schuins achterover, de schilderij met het natuurtooneel. En het beviel haar maar half als haar Moeke haar dan uitlachte om haar eigenwijsheid, of als haar vader haar dan opnam in zijn sterke armen en haar zijn kleine grappenmaakster noemde. Heerlijk was dan ook de terugtocht naar huis langs de mooie lanen, zij naast haar vader, zich afvragend of de menschen wel acht sloegen op de zwarte doos en den ezel, die haar vader droeg, en of ze niet graag wilden weten wat er wel in die doos besloten zat.

Het andere paneeltje wekte herinneringen van minder vroolijken aard.

Het stelde voor een kleinen tuin in het voorjaar. Een perzikboom met zijn rijken rosen bloesem bij de verweerde schutting, stak vroolijk af tegen het lichte blauw van den hemel waarin wat witte wolkjes als sluiers hingen. In het tuintje zelf bloeiden roode tulpen. Alleen op den grond in het harde kiezel lag een klein dood vogeltje, en uit een nestje in de groenende twijgen van een zilveren berk, staken de groote, wijd opengesperde snaveltjes van de hongerige jongen.

Hedwig werd altijd treurig zoo vaak ze dat op het eerste oog vroolijke en kleurige paneeltje zag.

Ze dacht dan tegelijk aan haar vader, die voor het raam, halfliggend in zijn ziekenstoel, dat doekje geschilderd had.

Ja, in dien tijd was hun ongeluk begonnen. Haar vader was op een zeer vroegen voorjaarsdag naar het strand gegaan om studies te maken. De wind was opgestoken, de zee woelig geworden. Nauwelijks in staat zich met den aangroeienden storm op de been te houden, was de schilder gaan zitten tegen het duin. Hij was volstrekt niet gekleed op het ruwe weer, maar hij lette er niet op. Hij zag alleen maar het schoone

tafereel, de wit schuimende zee aan zijn voeten, en hij nam zijn schetsboek en ging aan het werk. De zee hield hem geboeid, en hij bleef werken, zeer tevreden over zichzelf. Nooit had hij de zee zoo gezien, zoo onstuimig. Hij genoot terwijl hij arbeidde. Hij gaf er niet om, dat hij, verleid door het onbetrouwbare zonnetje, zijn overjas had uitgelaten, hij knoopte eenvoudig zijn jasje wat dichter, en rillend, hoestend soms, bleef hij daar teekenen, nu en dan wrevelig opstaand om zijn hoed op te rapen, die telkens afwoei.

Toen hij eindelijk thuis kwam, was Hedwigs moeder geschrokken van zijn bleek gezicht; en ernstig beknorde zij hem om zijn onvoorzichtigheid; was hij niet nog geen maand geleden thuis geweest met influenza, en mocht hij, nu hij ternauwernood hersteld was, zich zoo wagen?

De schilder verontschuldigde zich. Juist omdat hij zoo lang thuis was geweest, had hij zoo naar de zee verlangd, en was hij onder de wandeling van plan veranderd en er heen gegaan. Ze was zoo mooi geweest, de zee, ze had zijn moeite beloond. Hij zou zijn vrouwtje de schets eens laten zien, die hij gemaakt had. Toen hij zoover

gekomen was, werd hij door een geweldige hoestbui overvallen, die hem deed samenkrimpen van de pijn en hem beide handen op de borst deed leggen om de smart te verzachten. Hij dronk het glas leeg, dat zijn vrouw hem aanbood, en lachte toen weer, verklarend dat het niets was, en dat het alleen kwam doordat hij zoo in- en in-koud was. Het zou wel terechtkomen!

Maar het was niet terechtgekomen.

Hij was weer ingestort, en erger dan den eersten keer pakte hem de influenza aan. Zijn longen waren aangedaan, en de dokter gaf weinig hoop. Maar de lijder zelf geloofde onvoorwaardelijk aan zijn herstel. Elke zonnestraal in de kamer fleurde hem op. En toen het mooie lenteweer kwam, was hij er zeker van dat hij gauw beter zou worden. Voor het raam in den ziekenstoel schilderde hij toen het zonnige tuintje met zijn kleurige tulpen en den bebloesenden perzikboom. Maar op een droeven dag, toen de zon zich niet zien liet en een schrale wind veel dat opleefde weer doodde, en toen hijzelf zich slapper en zwakker voelde, schilderde hij er, als uit een gril, dat doode vogeltje en de hongerige jongen bij. Hij maakte het kleine doek af; het was zijn

laatste. Naar de schets van de woelige zee zag hij niet meer om, die bleef liggen zoals ze was en ze lag nu nog in de portefeuille, die haar moeder trouw bewaarde, en die ze met haar beitsjes op stille avonden voor den dag haalden en bekeken.

Hedwig zuchtte diep toen ze dat alles overdacht. Ze was nog maar zeven jaar geweest toen haar vader stierf. En wat hadden ze na dien tijd geleden!

Met haar vaders dood hielden alle verdiensten op. Te trotsch om op kosten van haar familie te leven, had juffrouw Winfred alle ondersteuning van de hand gewezen. Ze had nog geld genoeg om er eenige maanden met haar dochtertje van te kunnen leven. Maar in Haarlem blijven wilde ze niet.

Even buiten Haarlem woonde ook haar mans vader. De oude heer Winfred was een deftig man, die een groot buiten bewoonde. Hedwig was er als klein kind eenige keeren geweest, en ze had een flauwe herinnering van een oude, onvriendelijke huishoudster, en van een oude, hartelijke dienstbode, die Line heette, de twee eenige levende wezens, behalve den eveneens ouden tuinman,

die met haar grootvader het groote D u i n d a l bewoonden. De oude heer Winfred was een schriel, om niet te zeggen gierig man. Toch had hij alles voor zijn eenigen zoon overgehad, tot op het oogenblik dat deze verkoos schilder te worden.

‘Schilderen is honger lijden,’ had de oude heer misnoegd gezegd. Bovendien was het ook geen deftig beroep; mijnheer Winfred had zijn zoon graag advocaat zien worden. Maar zijn zoon hield vol, en mijnheer Winfred zei: ‘Zooals je wilt; maar als je schilder wordt, trek ik mijn handen van je af, je hebt dan van mij nooit iets te wachten.’

Toen Hedwigs vader later trouwde met een eenvoudig meisje van nette familie, maar onbemiddeld, was dit een nieuwe grief voor den ouden heer Winfred geweest.

‘Denk er aan, dat ik je nooit met geld zal steunen,’ had hij gezegd, en zijn zoon had met trots geantwoord: ‘Ik zal er u nooit om vragen, vader!’

En hij had er ook nooit om gevraagd, en zijn weduwe ook niet. Trouwens, zoolang hij gezond was, hadden zijn schilderijen hem genoeg opgebracht om te kunnen leven.

Na zijn dood was juffrouw Winfred naar Amsterdam verhuisd. Ze maakte zorgvuldig een rekening op van wat haar nog restte. Toen nam ze knip-lessen bij een goede coupeuse, en na een paar maanden was ze genoeg gevorderd om zelfstandig te kunnen werken.

Maar het was moeilijk geweest klanten te krijgen, en zij en haar dochttertje hadden een harden tijd gehad. Maar langzamerhand was het beter gegaan. Er waren zelfs goede dagen gekomen, en een enkelen keer op zomerdagen, waren ze met haar beitsjes, moeder en dochter, naar Bloemendaal en Zandvoort geweest. Het was prachtig daar, en Hedwig kon dikwijls heimwee voelen naar de blonde zonnige duinen, waar het zoo heerlijk was te rusten onder den wijden blauwen hemel en te luisteren naar het geruisch van de zee in de verte.

Maar het laatste jaar was er geen sprake geweest van uitstapjes, hoe zuinig ook aangelegd. Juffrouw Winfred was ziek geworden. Haar afgetobde oogen konden de vermoeienis niet langer verdragen en ze moest rust hebben. Na elkaar werden de beide naaimeisjes en ook het loopmeisje weggezonden. Tante Bertha, dezelfde, die

Hedwig dien Sint-Nicolaasmiddag ontmoet had, was ongevraagd komen helpen; maar, hoewel juffrouw Winfred haar hulp toen gaarne aannam, had ze geen rust voor ze het geleende geld terugbetaald had. En het was zoo moeilijk, wat over te leggen!

Ze waren met haar beitjes naar een kleinere woning getrokken; ze hadden maar zoo weinig ruimte noodig, - en ze leefden zoo zuinig als mogelijk was.

De oude heer Winfred liet weinig van zich hooren. Hoewel niet ongeneigd hulp te verleen, wou hij die niet aanbieden waar ze niet gevraagd werd. Alleen den derden April, op Hedwigs verjaardag, stuurde hij een cadeau met een kort briefje, en den acht-en-twintigsten December, op zijn verjaring, zond Hedwig hem een briefje, meestal met een klein handwerkje. Dat was alles...

Hedwig had twee vuurroode plekken op de wangen gekregen van den druk van haar vingers.

Haar oogen knipten; zonder het te weten, had ze voortdurend in den gloed van het kacheltje zitten turen.

Ze keerde zich nu naar de tafel en las: ‘Traag-

heid.’ Het was een hoofdstuk uit haar natuurkundeboek.

‘Is een lichaam eenmaal in rust, dan is er kracht nodig om het in beweging te brengen...’

Ze lachte even. Ze was er een sprekend voorbeeld van. Ze had zoo lang zitten soezen, dat het haar nu heel wat moeite kostte om aan de les te beginnen.

Het liefst wou ze nog maar een beetje voort blijven dromen over Grootpapa en zijn mooi groot huis. En dat deed ze ook. Ze wist het nauwelijks, dat ze daar zat in het kleine vertrekje, en dat de regen tegen de ramen sloeg. Het was geen winter meer, maar zomer. En ze was buiten bij Haarlem. De bloemen geurden, de hoge acacia's wierpen kanten schaduwen, de bruine beuken glansden in de zon als glimmend koper. Op het terras van het fraaie ouderwetsche buiten wandelde een oude heer en zijn jonge kleindochter....

Uit was haar droom, want juffrouw Winfred's stappen klonken op de steile trap....

HEDWIG'S ST. NICOLAASFEEST II.

IV.**Wat Sinterklaas brengt.**

‘Wat heeft ze gezegd, Moe?’ vroeg Hedwig, van het boek waaruit ze nog niets geleerd had, opziend om haar moeder te begroeten.

‘Niet veel, kind,’ zei juffrouw Winfred, wie het moeilijk was, haar teleurstelling geheel te verbergen.

‘De japon komt in orde, daar was ik ook niet bang voor,’ zei ze na een poosje toen Hedwig haar bezorgd bleef aanzien.

‘Maar heeft ze haar woorden niet teruggenomen; hebt u haar niet gezegd, dat ze zich schamen moest, zoo te liegen; dat het schande was, u van diefstal te verdenken?’

Hedwigs gezichtje gloeide van verontwaardiging en haar groote oogen schitterden.

‘Och, kindje, het geeft zoo weinig als de menschen je toch niet gelooven, en bewijzen kun je het niet, of je moest de heele japon uit elkaar tornen en als bij een legkaart de stukken aan elkaar passen.’

Juffrouw Winfred lachte bijna opgewekt. ‘Is Sint-Niklaas er al geweest?’ vroeg ze om het gesprek een andere wending te geven.

Hedwig lachte, maar niet vroolijk. ‘Hier? Hoe zou hij?’ vroeg ze.

‘Ik heb een bellefleurkje voor je meegebracht,’ zei de juffrouw, en ze legde een paar prachtige zure appels op tafel.

‘O, Moe, wat een heerlijke!’ en na er een aan haar boezelaar wat te hebben afgewreven, beet ze er gretig een stukje van af.

‘U ook een, Moeke?’ zei ze. ‘Hoe komt u aan die lekkere appels?’

‘Daar heb ik voor opgespaard,’ zei haar moeder, nu van harte lachend. ‘Ja, Heddie: twee voor een stuiver, neem maar weg drie, riep een vrouw, en ik dacht: nu, dat kan lijden. Wacht, hier is de derde!’

Ditmaal legde juffrouw Winfred een prachtigen sinaasappel voor Hedwig neer.

‘En ik heb nóg wat moois,’ zei ze na een poosje op een toon of ze het niet meende, en die Hedwig geheel in de war bracht; ‘bekijk het eens, maar schrik niet.’

Hedwig dacht dat het weer zoo iets zijn zou, appels of noten, een goedkoope, maar volstrekt niet onwelkome versnapering, en ze nam het pakje aan. Maar het voelde anders. In een wip had ze het opengemaakt, en heel verrast nam ze er het boezelaar uit. Wat was het mooi, en hoe vlug gemaakt!

Zorgvuldig deed ze het aan en bekeek zich op de teenen voor den spiegel. Het kleurde haar goed en het witte veterband stond zoo vroolijk. ‘O, ik dank u hartelijk, Moeke!’ en ze gaf haar een zoen die klapte, en recht gelukkig zag ze er op dat oogenblik uit.

Maar het was nog niet alles. Juffrouw Winfred had nu ook het meisjesboek uit de kast gekregen, en legde het nog ingepakt voor haar neer.

Hedwig kreeg een kleur als vuur. Het was niet moeilijk te raden, dat het een boek was en ze was zoo dol op lezen. Met zenuwachtige haast plukten haar vingers tevergeefs aan het touwtje.

Eindelijk nam ze het mesje, waarmee haar moeder den appel geschild had, en sneed het door. Het papier er af - en daar lag het boek in zijn net rood bandje.

Onder Moedervleugels, door Louise Alcott! Hedwig schrikte ervan. Ze had er de meisjes op school zoo dikwijls over hooren spreken, eenmaal zelfs was er in de klas onder de handwerkles een gedeelte uit voorgelezen. Wat had ze er dikwijls naar verlangd, het eens te leen te hebben, maar ze was altijd te trotsch geweest om er om te vragen, ze had immers zelf geen boeken om op haar beurt aan anderen uit te leenen.

En nu bezat ze het, nu was het haar eigendom, en haar goed moedertje had het haar gegeven, die had er het geld met moeite voor afgezonderd!

En opeens schoot haar weer de gedachte door het hoofd dat zij niets te geven had, en dat door eigen schuld!

‘O Moeke!’ zei ze, en begon opeens te snikken. Juffrouw Winfred schrikte er van.

‘Wat is er toch, meisje?’ vroeg ze.

Maar Hedwig kon niet spreken, ze hilde al

maar door. Eindelijk stamelde ze: 'Ik had u zoo graag ook wat gegeven!'

'Maar Heddie, waarvan dan, van je zakgeld?'

Hedwig lachte even door haar tranen heen.

'Neen Moe, van de fooritjes die ik altijd geweigerd heb!'

Nu kon juffrouw Winfred haar eerst troosten, nu ze Heddie's verdriet kende. Het was toch immers al te dwaas! Ze moest zich dat niet aantrekken. Nog vóór juffrouw Winfred alles gezegd had, wat ze had willen zeggen, werd er gescheld. Dat gebeurde bijna nooit 's avonds.

'Wie kan daar zijn?' vroeg Hedwig, terwijl ze snel haar behuild gezichtje afveegde, en met spijt bemerkte, dat er al tranen op het nieuwe schortje gevallen waren.

'Ga maar eens zien,' zei juffrouw Winfred schouderophalend; ze verwachtte niemand, en ze was bang, dat Hedwig zich illusies zou scheppen over nog meer cadeaux.

Het duurde geen minuut of Hedwig was weer boven, en ze zag haar moeder diep in de oogen als om uit te vorschen of zij het was, die haar die nieuwe verrassing bereidde.

Het was een dichtgespijkerd botervaatje, waarop met groote drukletters geschreven stond:

‘Jongejuffrouw Hedwig Winfred,’ en met heel kleine schrijfflettertjes:

‘Met de hartelijke groeten van Sint-Nicolaas.’

Dit was maar niet zoo makkelijk te openen als moeders pakje.

‘Wat kan het toch zijn, Moe, weet u er niets van?’ vroeg Hedwig, terwijl ze met alle kracht beproefde, het deksel van het vaatje af te krijgen.

‘Neen, werkelijk niet, Heddie,’ zei haar moeder op zoo'n overtuigenden toon, dat Heddie haar wel gelooven moest.

‘En stel je er maar niet te veel van voor!’ voegde juffrouw Winfred er bij, toen ze Hedwigs groote blijdschap zag. ‘Het zal zeker van een schoolmeisje zijn.’

Een oogenblik verduisterde haar van verwachting stralend gezichtje. Als iemand van school haar wat gezonden had, moest zij wat terugsturen, en ze had immers niets. Maar het klaarde gauw weer op. Wie zou haar iets zenden? Vriendinnen had ze niet, daarvoor hield ze zich altijd

te veel op een afstand. De meeste meisjes waren beter gekleed dan zij, en ze had zich nooit willen indringen.

Wat Hedwig eigenlijk verwachtte, wist ze zelve niet.

‘Zoo zul je het niet gedaan krijgen, geef het gereedschapskistje eens aan!’ En nu togen beiden met hamer en beitel aan het werk. Het was een gezwoeg, Hedwig zuchtte van de ongewone bezigheid.

Op het eind liet een plankje van het deksel los en Hedwig tuurde nieuwsgierig in het vaatje, maar ze zag niets dan houtwol; nog een plankje, en nu was de opening groot genoeg om het vaatje uit te pakken. Met duizend voorzorgen nam Hedwig er de houtwol af, en behoedzaam legde ze die op zijde, alsof er mogelijk iets kostbaars in verborgen was.

Wat er toen te voorschijn kwam?

Eerst een banketletter, een dikke, stevige H, in vloeipapier gewikkeld, toen een paar gevoerde tricothandschoenen en het laatst en het beste van alles - een pakje, dat Hedwig dadelijk herkende, zoowel aan het gevoel als aan het uiterlijk, - een cilindervormig pakje in stevig

grijs papier, - bevattende een beeldig astrakan handmofje.

‘O, Moe!’ zei Hedwig, ‘van tante Bertha!’

‘Hoe kom je daar zoo bij?’ vroeg juffrouw Winfred, terwijl ze verbaasd de mooie cadeaux beschouwde. En toen vertelde Hedwig alles, en het berouw sloop in haar hart. Wat was ze toch stug en onvriendelijk geweest!

‘Ik zal Tante dadelijk, dadelijk schrijven, Moe! Ik zal haar alles schrijven, ook van vanmiddag!’ zei ze kordaat. ‘Ik was nogal zoo jaloersch op al mijn nichtjes!’

Heddie zat, zonder het zelf te weten, met de eene hand in de mof, en het boek in de andere, naar de heerlijke banketletter te turen.

‘Je moet zelf maar eens naar Tante gaan om te bedanken,’ ried juffrouw Winfred. Maar daar wou Hedwig nog niet van weten.

‘Later, als Tante het weet van vanmiddag,’ vleide ze, en toen nam ze haar moeders papier-doos en begon zonder verwijl en met veel ernst haar brief te schrijven. Ze was nog niet half klaar of daar werd weer gescheld.

‘Blijf maar, Heddie, nu zal ik wel eens zien,’

zei juffrouw Winfred, en vóór Hedwig het verhinderen kon, was ze al op de trap. Hedwig ging weer zitten en wijdde al haar aandacht aan het keurig beschreven velletje voor haar. Ze verwachtte niets meer van den Sint, nu die haar zóó verrast had.

Even nog stond ze op, nam de mof, deed er beide handen in, en trachtte toen in den spiegel het effect te zien; maar het ging niet en ze bergde de mof netjes weg, en ging aan het werk.

Ze had het al gehoord wie er was. ‘Winfrè-èd!’ was er beneden aan de deur geroepen, met een langen uithaal. Het was de postbode.

‘Zeker van een van de damesklanten,’ dacht Hedwig, maar ze stelde er nu niet veel belang in.

Ze keek zelfs niet op van den volzin, dien ze bezig was te schrijven. Anders zou ze gemerkt hebben, dat juffrouw Winfred bij het zien van het adres al een kleur had gekregen, en dat het lezen van den brief haar ontroerde. Zonder tusschenpoos las ze den brief tot het einde uit, en toen nog eens. Haar oogen stonden vol tranen, toen ze opkeek. Ze veegde ze af, en beschouwde

het ernstig voortschrijvende meisje met een vreemden, gelukkigen blik.

‘Heddie,’ zei ze opeens.

Met moeite zag Heddie van haar werk op.

‘Heddie, ik heb hier een brief ontvangen van Grootvader.’

Nu was Hedwig één en al oplettendheid. ‘Van Grootvader, Moeke? Wat schrijft hij?’

‘Je herinnert je toch juffrouw Barbara Sanders wel?’

‘Ja Moe,’ zei Hedwig onverschillig; ze had nooit veel opgehad met de stugge huishoudster.

‘Grootvader schrijft, dat juffrouw Sanders in de helft van de vorige maand ziek geworden is. Den negen-en-twintigsten November is ze gestorven en nu een paar dagen geleden begraven.

‘Juffrouw Sanders mag voor ons nooit heel voorkomend geweest zijn,’ ging Hedwigs moeder voort op vergoelijkenden toon, ‘voor Grootvader is ze altijd een beste huishoudster geweest, volkomen geschikt voor haar taak; het is dus geen wonder dat Grootvader haar verlies betreurt.’

‘Grootvader zal het stil hebben nu, op het groote D u i n d a l ,’ zei Heddie nadenkend.

‘Ja, heel eenzaam, dat schrijft hij ook, en...’

‘En wat?’ vroeg Heddie, getroffen door den wonderlijken toon, waarop haar moeder sprak.

‘En hij vraagt of we hem eens komen opzoeken, wed ik!’ zei Hedwig met glinsterende oogen; ze hield van den zonderlingen ouden man, die voor haar altijd iets zachts had gehad.

‘Je kunt goed raden, Heddie.’

‘Met de Kerstdagen!’ riep Hedwig vroolijk. Haar kleur was nu hooger dan die van die schoonste bellefleur. Haar donkere oogen tintelden van blijdschap. Ze leek heel weinig meer op het kleine, sombere, donker kijkende loopmeisje van dien middag.

‘Nog langer!’ zei juffrouw Winfred.

‘O, van Kersttijd tot Nieuwjaar, de heele vacantie!’ riep Hedwig, buiten zichzelf van plezier.

‘Je bent een domme meid, Hedwig, en je kunt volstrekt niet raden. Ik zal het je straks wel zeggen. Maar er is nog iets. Grootvader neemt natuurlijk een andere huishoudster.’

‘Ik hoop maar,’ zei Hedwig, die het niet bijzonder op huishoudsters begrepen had, ‘ik hoop maar, dat ze er nog niet is als wij er zijn.’

Juffrouw Winfred lachte. ‘Ik zou het haast wel denken,’ zei ze, ‘je begrijpt, dat Grootvader haar hoe eer hoe liever heeft.’

Hedwig knikte. ‘Heeft hij al iemand op het oog?’ vroeg ze.

‘Ja Heddie, maar hij weet niet of die juffrouw wil.’

‘Is ze oud?’ vroeg Hedwig.

‘Grootvader schijft niets over den leeftijd, maar ik ken haar wel, ze woont hier in Amsterdam en ze is zoowat zoo oud als - als ik.’

‘Kent u haar? Wie is ze dan, ken ik haar ook?’

‘Wel een beetje, geloof ik;’ juffrouw Winfred lachte weer. Er was iets in dien lach dat Hedwig plotseling iets vermoeden deed, dat haar een kleur naar de wangen joeg. Maar ze dorst het niet uitspreken wat ze dacht.

‘W i e is ze, Moeke?’ Het klonk zoo smeekend, dat juffrouw Winfred haar onmogelijk nog langer in twijfel kon laten.

‘Heddie,’ zei ze, terwijl ze haar arm om den hals van haar dochtertje sloeg en haar hartelijk kuste, ‘Grootvader vraagt of ik die huishoudster zou willen zijn, en of jij hem ook een beetje wilt troosten in zijn eenzaamheid; hij vraagt of we voorgoed bij hem komen inwonen.’

Een oogenblik bleef Hedwig als verwezen voor zich zien, toen kuste ze haar moeder nog eens en nog eens; ze sprong op uit haar zittende houding en danste overgelukkig de kamer rond.

‘O Pa!’ riep ze en ze nam het portret van den schoorsteenmantel en kuste het en sprak er tegen, alsof het werkelijk haar vader was, dien ze voor zich had. ‘Nu krijgen we een heerlijk, gelukkig leventje!

‘Nemen we alles mee, wat we hier hebben?’ vroeg ze, ‘onze mooie kookkachel ook? Die zou in stukken aankomen, ze is toch al zoo zwak op de pootjes.’

‘Grootvader schrijft,’ zei juffrouw Winfred met een blik op den brief, alsof ze zich nog eens wou overtuigen, dat het er wel degelijk stond: ‘Kom zoo spoedig mogelijk over, Dora. Ik verlang naar je beiden. Zeg kleine Hedwig dat ik dikwijls aan haar denk. Ik wilde nu, dat ik haar altijd bij me

had gehad, het is zoo eenzaam op Duindal in den winter. Het zal hier voor haar ook wel wat stil zijn, denk ik. Maar ze zal het toch druk hebben met leeren, ik zal haar hier les laten geven. Verzuim niet haar boeken mee te nemen en haar speelgoed (ik weet niet of ze daar nog aan doet) en al die snorrepijperijen, waar het kind plezier in heeft. Want van dien aard hebben we hier niets voor haar. Wat Leo vroeger gehad heeft, is lang weg. Het was trouwens niet veel, juffrouw Sanders had er niet mee op. Ik denk nu soms, dat hij in den winter te weinig afleiding had, en dat hij die toen zelf gezocht heeft in schilderen.

‘Breng alles mee wat je lief is, en doe de rest weg.

‘Ik sluit hier wat geld in, koop wat je noodig hebt. Ontzie je niet. Zorg dat de toekomstige eigenares van Duindal er behoorlijk uitziet, kus haar van me. Ik wacht je beiden in spanning....’

Hedwig had zich niet méér kunnen verwonderen, ze had geen blijder ontroering aan den dag kunnen leggen, wanneer ze plotseling tot koningin uitgeroepen was, dan nu, nu ze zich tot toekomst-

stige eigenares van Duindal verheven zag!

‘Moedertje, hadt u het ooit gedacht, ooit.... ooit.... kunnen denken? - Het is me nooit in mijn leven ingevallen, dat de mogelijkheid bestond. Hebt u er ook nooit aan gedacht, Moes?’

‘Wel eens, kind, maar Grootvader had er de vrije beschikking over, hij had het evengoed weg kunnen schenken, of het voor een liefdadige instelling bestemmen.’

‘Wat zult u nu met al den boel doen, Moe?’ vroeg Hedwig.

Juffrouw Winfred keek even lachend naar ‘al’ den boel.

‘Verkoopt u het?’ vroeg Hedwig.

‘t Zal mij weinig opbrengen, vrees ik.’

‘Wat doet u er dan mee, Moe,’ vroeg Hedwig, ‘weggeven?’ En in één adem ging ze voort: ‘Toe, geeft u het dan aan de menschen boven, die hebben het meer noodig dan wij het ooit gehad hebben. Wilt u? - Ik heb zelf niets, behalve dat mooie boek en mijn mof van Tante, die wil ik allebei bewaren; en mijn kleeren, Moeke, wat dunkt u, kunnen die nog mee?’

‘Ik weet niet of ze de “eigenares van Duindal”

wel zouden passen,' zei haar moeder terwijl ze Hedwigs schort optilde en het vale, verstelde jurkje bekeek.

'Mijn wintermantel, die is toch nog mooi,' zei Hedwig, die heel blij geweest was toen haar moeder haar het vorige jaar een lief astrakan manteltje gekocht had.

'Maar te klein,' zei juffrouw Winfred beslist.

'Geeft u die dan ook boven; als juffrouw Kroonder het wat vermaakt, kan Riek er een net, lekker warm manteltje uit hebben.'

Kleine Riek was een buurmeisje van Hedwig en haar lieveling. Het was Hedwig nooit te veel, met het kind te spelen. En als ze maar even kon, haalde ze haar beneden. Want juffrouw Kroonder was werkvrouw en heele dagen was kleine Riek alleen thuis. Dan speelde ze met een pop zonder beenen of met leege garenklosjes of ze maakte een steek van een oude krant en speelde in haar eentje soldaatje.

Maar als Hedwig wist dat Riek alleen boven was, ging ze haar halen en vertelde haar sprookjes of tilde haar op tot vlak voor de schilderijen van Hedwigs vader, die het kleine ding dan bewonderen moest, of ook wel, een heel enkelen

keer, liet ze haar de portefeuille met schetsen zien. Maar dat was dan altijd een bijzonder feest. En er moest heel wat gebeuren eer het zoover kwam. Eerst werden dan Riekje's gezicht en handen met zorg gewasschen (Hedwig speelde graag moedertje over haar beschermeling), dan werd ze op een hoogen stoel bij de tafel gezet. Haar handjes mocht ze niet verroeren, Hedwig sloeg langzaam de platen om, terwijl ze bij ieder afzonderlijk een verhaaltje vertelde.

Het waren altijd andere verhaaltjes, brokstukken van sprookjes, die ze vroeger gehoord of gelezen had en vaak ook maar iets, dat ze zoo verzon, daarom bleef Riekje een levendig belang stellen in het 'platenboek'.

Terwijl Hedwig zich uitputte om voor haar gunstelingetje een waardig aandenken te verzinnen, werd er op de deur geklopt.

Juffrouw Winfred deed open, en daar stapte Riekje zelf binnen, de handjes om een bloempot geklemd waarin een paar hoog opgeschoten rose chrysanthemums stonden.

'Voor Heddie - van den Sinterklaas.... dat is ik,' zei Riekje.

Juffrouw Kroonder, die achter Riekje aankwam,

lachte verlegen. ‘Zeg dan, Riek,’ zei ze: ‘omdat u altijd zoo vriendelijk voor me bent,’ maar Riekje vond dat haar toespraak al lang genoeg geduurd had, en was een en al oog voor de groote banketletter, die op een bord op tafel lag.

‘Het volgend jaar zal ik jou ook een cadeautje sturen, hoor Riek, nu heb ik niets voor je,’ zei Hedwig, die heelemaal in de war was. Ze vond het heel onaardig van zich zelf dat ze haar buurmeisje vergeten had; voor háár had ze licht een klein geschenkje kunnen vinden, als ze dien middag niet zoo aan haar eigen verdriet gedacht had.

Maar ze maakte het nu zooveel ze kon, goed, door de kleine op een sinaasappel en op banket te trakteren, en Riek was volkomen in haar schik en ze at zooveel banket dat ze er 's nachts niet van slapen kon.

V.**Een zonnestraaltje op Duindal.**

Het is bijna een jaar later, en een vroege winter. Er ligt al sneeuw, en gevoren heeft het ook al. De oude tuinman van Duindal is druk in de weer, maar niet met tuinieren. Hij is, met een paar dikke wanten aan en een flinke bonten muts op, bezig met baanvegen; hoewel het zeker juist geen verheven werk is, ziet hij er lang niet onvergenoegd uit.

‘Vindt je het naar?’ vraagt een vroolijk stemmetje; ‘maak de baan maar niet al te glad, hoor, want dan val ik vast. Is ze gauw klaar, ik ben in een wip terug.’

Het is niemand anders dan Hedwig, het meisje, dat daar in haar nette maar eenvoudige jurk van donkergroen laken, met een smal bever randje afgezet, en een klein vlug bevermutsje op, gauw als de wind over de sneeuw naar huis rent.

‘Moeke, bent u klaar? Is Grootpa binnen? Ik wou hem nog even wat vragen.’

Bij het scharrelen op den zolder heeft ze een paar oude maar nog beste Friesche schaatsen gevonden, en de tuinman, aan wien ze ze had laten zien, had gezegd, dat mijnheer Winfred daar jaren geleden op gereden had, en dat hij altijd een eerste rijder was geweest. Hedwig zelf had toen de ijzers met schuurpapier zoo goed als nieuw gemaakt, en het mahoniehout opgewreven tot het glom als de ouderwetsche hooge linnenkast.

Ze heeft ze nu in de hand als ze Grootvaders kamer binnentreedt.

‘Grootpa,’ zegt ze, als de oude heer zich met een vriendelijken lach naar haar toekeert, ‘we gaan rijden, Moe en ik. Jan heeft de baan geveegd, ze blinkt als een spiegel. Moe en Jan zullen het me leeren.’

‘Best, kind, veel plezier!’

Maar daarom is het Hedwig niet te doen.

‘Kijk eens, Grootpa, wat ik op den zolder gevonden heb. Uw schaatsen, daar hebt u altijd op gereden, zegt Jan. En u wilt niet weten, dat u het kunt; gisteren zei u dat u het niet kon!’

‘Ja, als jongen kon ik ook slootje springen, maar nu zou ik het liever niet wagen.’

‘Maar schaatsenrijden kunt u toch nog wel. Wie dat eenmaal kan, verleert het niet, zoomin als lopen of zwemmen. - Zoudt u het nog niet eens willen probeeren? Eerst tusschen Moe en mij en dan alleen. Denk eens, Grootpa, i k moet het ook nog leeren. Dan rijden we over een week samen op de Vaart!’

De oude heer Winfred liet zich niet bepraten, maar hij kleeedde zich toch aan om Hedwig te zien rijden.

‘In mijn jeugd kon ik het goed,’ zei hij, toen hij Hedwig krabbelen zag.

‘Zou u het nu nog zoo kunnen als ik, bijvoorbeeld?’ zei Hedwig, die zich verbeeldde, dat het al heel aardig ging tusschen Moe en Jan in.

Grootvader lachte maar hij zei niets.

Hedwig leerde vlijtig, en toen ze een dag of wat bezig was, troonde ze Grootvader weer mee.

‘Nu gaan we maar met ons beitjes,’ zei ze, terwijl ze vroolijk haar arm door den zijnen stak.

‘Laat mij je schaatsen dragen,’ zei de oude heer terwijl hij ze van haar overnam.

‘Waarom twee paar, Heddie? Eén paar voor

het verlies?’ vroeg hij, maar tegelijk herkende hij zijn eigen schaatsen.

Heddie bleef midden op het besneeuwde pad stilstaan, sloeg haar armen om hem heen en kustte hem op de gerimpelde wangen. ‘Voor ons ieder een paar,’ zei ze lachend, ‘nu moet u toch eens lief zijn, Grootpaatje.’

Het hielp niet of hij al tegenstribbelde en zei dat hij zich niet eens zou kunnen bukken om zijn schaatsen aan te binden.

‘Ik kan het zooveel te beter,’ zei Hedwig en in een wip hurkte ze neer en bond hem de blinkende schaatsen onder. ‘Nu moet u maar even wachten, tot ik ook klaar ben.’ Het was of ze tegen Riekje sprak, zoo moederlijk klonk haar stem. De oude heer moest er om lachen, maar hij hield zich goed en wachtte geduldig. Maar terwijl hij daar stond, richtte hij zich fier op, het gevoel van de schaatsen onder te hebben, scheen hem jonger te maken, de lust tot rijden kwam weer boven. Neen, hij was er zeker van, hij kon het niet verleerd hebben! Hij had wel dadelijk kunnen uitslaan en weggrijden! Maar met een goedig lachje schikte hij zich naar de bevelen van zijn kleindochter.

‘Zoo, ik ben klaar, Grootpa. Wacht, nu zal ik eerst op het ijs stappen, ik kan wel even alleen staan. Zóó, geeft u me nu maar een hand; voorzichtig, dat u niet uitglijdt.’

Hedwig had een kleur van inspanning. Ze was nog lang niet zeker op het ijs en ze begon te vreezen, dat het wel wat gewaagd was, zoo alleen, zonder Moe of Jan om haar te helpen, en dan met Grootvader, dien zij nog steunen moest!

Het had er meer van of hij haar, dan of zij hem staande hield, maar Hedwig merkte het niet eens.

‘Staat u goed vast,’ vroeg ze, ‘en zitten uw schaatsen stevig? Ik ben bang,.... ik geloof.... dat ik de mijne even zal moeten overbinden. Wilt u nog een oogenblik wachten?’

‘k Zal eens zien of ik nog durf,’ zei de oude heer, en zonder een woord meer, sloeg hij uit, en eerst langzaam, met wat stijve beenen, maar allengs sneller, reed hij weg. Eerst ontstelde Hedwig en begon haar hart snel te kloppen, want ze dacht niets anders dan dat hij in een oogenblik op den grond zou liggen, en dan zou het háár schuld zijn. Maar haar angst verdween

toen ze zag hoe zeker hij was op het ijs en hoe kweik en netjes hij zijn slagen maakte. Hij bleef niet eens op het baantje, dat zij al zoo lang vond, hij reed verder en was waar de sloot een bocht maakte in een oogenblik uit het gezicht.

Hedwig stond nu ook op de schaatsen en heel voorzichtig, bijna niet uitslaand, krabbelde ze zoo'n beetje voort, steeds recht voor zich uitziend. Een gevoel van schaamte maakte zich van haar meester; wat moest Grootvader wel van haar denken?

Daar kwam hij aanrijden, met opgeheven hoofd, recht als een kaars, een beetje stijf misschien, maar zeker op een manier die duidelijk aantoonde, hoezeer hij met het ijs vertrouwd was. De frissche kou had een blos op zijn wangen gebracht en zijn krullend grijs haar fladderde hem over de ooren. Hij maakte heelemaal den indruk van een gezonden, prettigen grijsaard. Wie hem zoo zag, zou hem zeker niet herkend hebben als den slecht gehumeurden, kniezenden eigenaar van *D u i n d a l* van een jaar te voren.

Met Hedwig en haar moeder was er weer jeugd en vreugd op het doodstille *D u i n d a l*

gekomen. En geen oogenblik had de oude heer Winfred spijt gehad van zijn besluit.

Opeens zag Hedwig hem terugkomen.

‘Ik zal me goedhouden, ik wil mijn best doen, toonen wat ik kan,’ dacht Hedwig, en ze maakte een slag, zoo lang als ze nooit in haar leven gedaan had.

Mooi ging het, Hedwig voelde het, nog nooit had ze zoo gedurfd. Ja, durven was maar alles op het ijs. Nu naar rechts ook een mooien flinken sl....

Och, daar lag ze languit. Ze kon zoo vlug niet opstaan of Grootvader had het gezien.

‘Wat kunt u het mooi!’ zei Hedwig, een en al bewondering. ‘En ik,’ ging ze voort met een pruilend gezichtje terwijl ze zich afsloeg, ‘ik kan er niets van, niets!’

‘Kom, dan zullen we het samen doen!’ klonk het opgewekt, en hand in hand, met gekruiste armen, gingen ze er nu goed van door. Hedwig had nog nooit zoo prettig gereden, zich nog nooit zoo durven geven als onder Grootvaders hoede, en den ouden heer scheen het ook heel wel te bevallen. Den heelen morgen reden ze samen op de baan en Hedwig maakte flinke

vorderingen. Ze waagde zich zelfs met haar geleider op de ongeveegde baan, en ook zij reed de kromming om. Ze had wel is waar toen het gevoel of ze in een nieuwe wereld was, die elke seconde onder haar voeten kon wegzinken, maar ze hield zich goed en na een poosje liet ze ook haar dwazen angst varen.

‘Hoe laat zou het wezen, Heddie?’ klonk opeens Grootvaders stem. ‘Het zou me niet verwonderen of het werd tijd voor koffiedrinken.’ Maar toen hij op zijn horloge keek, merkte hij, dat het kwart voor eenen was in plaats van twaalf uur.

‘We zullen het hard te verantwoorden hebben,’ zei hij, ‘kom maar gauw mee!’

‘Hoe is het mogelijk, dat het al zoo laat is!’ zei Heddie verbaasd, ‘ik dacht dat het een uur of elf was. En ik moest nog zooveel doen, zooveel inpakken en beredderen.’

‘En je lessen nog,’ zei de oude heer.

‘Ja, mijn lessen ook nog,’ zei Hedwig. Ze vond het wel prettig om te leeren en ze verzuimde nooit, maar nu zaten ze haar toch een beetje dwars.

‘Ik heb van eenen tot half drie les,’ zei ze

ernstig; ‘als ik gauw mijn boterham opeet, kom ik nog net klaar, en dan gaan we naar Haarlem. U gaat toch mee, hè Grootpa, zoals u beloofd hebt?’

‘Kind, dat zal niet gaan, 's morgens schaatsenrijden, 's middags een tochtje maken - en dat op mijn leeftijd!’

Maar Hedwig kende haar Grootvader al genoeg, om te merken dat hij haar maar wat wijsmaakte.

‘Ik zal het je maar zeggen,’ zei de oude heer, ‘want je bent me toch te slim. Ik heb je les vanmorgen laten afzeggen, en om halftwee komt Jan met het rijtuig voor. Heb je je lijstje al klaar van alle cadeaux?’

Hedwig was in de wolken. Grootvader had haar een week te voren gevraagd wat ze hebben wilde voor haar Sint-Nicolaas, en ze had werkelijk niets geweten. Ze had zoo van alles, en al wat ze maar begeeren kon.

Maar Grootvader had aangehouden, en Hedwig had eindelijk weifelend gezegd, dat ze wel heel graag aan een paar kennisjes in Amsterdam wat wou sturen.

En dat was door Grootvader toegestaan. ‘Maak

maar een lijstje,' had hij gezegd, 'je moogt geven aan wie en wat je wilt, maar maak me niet arm, ik waarschuw je!'

Hedwig was overgelukkig geweest, dit was eerst een prachtig cadeau, en zonder verwijl had ze een groot papier genomen, en er op een rijtje haar begunstigden op aangeteekend. Bovenaan stond Riekje, dan kwamen tante Bertha, die haar het vorig jaar zoo goed had bedacht, en al haar kinderen: Jo, Nanda, Willie en kleine Sophie inkluis. Dan had ze nog juffrouw Kroonder, Riekje's moeder, die sloot de lijst.

Maar het was zoo gemakkelijk niet om voor ieder een passend geschenk te vinden. Achter Riekje's naam stond al heel wat: een hansworst, een pop die spreken kon, een doos met keukengereedschap, een jurk, een hoed, een paar laarzen, een mutsje en een paar wollen wantjes. Riek was van het hoofd tot de voeten bezorgd.

Toen Hedwig het lijstje had voorgelezen, had ze dit zeer langzaam en omzichtig gedaan en telkens opgekeken om te zien welken indruk haar woorden maakten, en of ze ook te veel vroeg.

Maar de oude heer Winfred had haar rustig

uit laten spreken zonder zich in 't minst om de som, die dit alles moest kosten, te bekommeren.

‘Ziet u,’ had Hedwig gezegd, even ophoudend om de vele posten te rechtvaardigen, ‘Riek zal a l l e s nodig hebben.’

Voor Tante was het niet zoo makkelijk geweest iets te vinden.

Tante Bertha was om niets verlegen, wat heel jammer voor Hedwig was.

‘Je moest voor Tante maar een handwerkje maken,’ had haar moeder haar geraden, en nu had Hedwig een mooi kleedje geborduurd voor een kleine tafel. Met de geschenken voor de nichtjes was Hedwig gauw klaar; ze schreef maar op wat ze zelf zou willen hebben; maar juffrouw Kroonder, de werkvrouw, die gaf haar meer hoofdbreken!

Gelukkig was hierbij haar moeder haar te hulp gekomen.

Hedwig voelde zich waarlijk een gewichtig persoontje. Ze dacht bijna aan niets anders dan aan de lijst en elken dag had ze er wat aan te veranderen of er iets bij te voegen. Maar nu was ze eindelijk in orde, en zou ze met Groot-

vader de nog ontbrekende geschenken koopen. Ze was er ook al eens met haar moeder op uit geweest, en er lag al heel wat gepakt in haar kamertje.

Om halftwee precies kwam het rijtuig voor en reden de oude heer en Hedwig te zamen uit. Het was heerlijk vriezend weer, de lucht was helder.

De paarden liepen wat ze konden, het was een prachtige rit.

‘Zit je goed, kindje?’ vroeg Grootvader opeens, ‘je bent toch wel in je schik?’

‘O ja, Grootpa,’ zei Hedwig. ‘Maar... Maar ik dacht er aan hoe het verleden jaar om dezen tijd met ons gesteld was. Och, Grootpa, ik was zoo'n ontevreden schepseltje. Toen ik daar liep met die doos, en tante Bertha tegenkwam en haar zoo benijdde....’

‘Tut, tut!’ zei de oude heer, die uit dien tijd liever niets wou hooren.

‘En ik had nog een huis, waar het warm was, Grootpa, en een moedertje, dat zoo erg goed voor me was. Maar die arme kinderen, die dat alles missen! 't Is voor arme kinderen nu juist zoo'n heele nare tijd; ik moet dikwijls aan hen

denken, omdat ik er vroeger ook een was; niet zóó arm natuurlijk, maar misschien nog minder tevreden.'

'Wat praat je toch, gansje, van je ontevredenheid? Ik heb er nooit iets van gemerkt!'

'O, als je rijk bent, kun je makkelijk tevreden zijn,' zei Hedwig lachend.

'Niet eens altijd,' zei de oude heer nadenkend, 'lang niet altijd, Hesje.'

'Maar er zijn arme mensen, die hard werken en heel tevreden zijn,' zei Hedwig, haar gedachten vervolgend. 'Juffrouw Kroonder bijvoorbeeld.'

'We moesten juffrouw Kroonder er nog een lekkere ham bij zenden,' zei Grootvader, 'en aan de arme kinderen in den omtrek zullen we ook wat sturen, Heddie, daar zal onze oude Line wel voor zorgen, die kent ze op haar duimpje; maar nu moeten we over wat anders praten.'

Hedwig stond op in het rijtuig, boog zich tot haar Grootvader over en gaf hem een klinkenden zoen op zijn wang, op gevaar af, tegen hem aan te bonzen; toen ging ze weer zitten, heel vergenoegd, en, zooals de oude heer zei, het werd

tijd ook, dat ze zich netjes gedroeg, want ze waren al in Haarlem aangekomen en ze reden nu door de drukke straten.